

Od loňského května se nezaměstnanost zvýšila o 2,9 procenta

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dobrý večer na okruhu Českého rozhlasu 6. Na programu je Studio STOP, které slyšíte každý všední den od pondělí do pátku od 22 hodin a 10 minut. Dnes ho pro vás připravila Terezie Jirásková. I přes očekávání analytiků, že květnová míra nezaměstnanosti vzroste na 8 procent, zůstala na dubnové úrovni, tedy na 7,9 procenta. Od loňského května to znamená zvýšení o 2,9 procenta. Bez práce bylo v Česku na konci května 457 tisíc 561 osob. Údaje zveřejnilo ministerstvo práce a sociálních věcí. Znamená to, že jsme z nejhoršího venku a ekonomická krize je zažehnána? Anebo bude míra nezaměstnanosti stoupat se zpožděním, jak předpovídají odborníci a svého vrcholu dosáhne na přelomu prvního a druhého čtvrtletí příštího roku? Jak květnovou výši nezaměstnanosti hodnotí ekonomové a jak odboráři? A jak se dá krize nezaměstnanosti přežít? O tom budeme mluvit v dnešním vydání Studia STOP.

Ve studiu vítám ekonoma z CERGE-EI pana Daniela Münicha a předsedu Odborového svazu KOVO Josefa Středulu. Pánové, dobrý večer.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Dobrý večer.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Dobrý večer.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Jste překvapeni tím, že se ta čísla nezaměstnanosti nezvýšila? Otázka pro Daniela Münicha.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Drobné překvapení to je, potěšitelné. Ono se skutečně očekávalo, že ta míra nezaměstnanosti mírně vzroste. A je třeba připomenout, že kdyby to bylo loni touto dobou, tak by poklesla možná o 0,4 procenta. Takže stále nám roste.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

A jak často se odborníci v takto v těchto prognózách mýlí?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Ta míra nezaměstnanosti z měsíce na měsíc se dá poměrně dobře předpovědět. Ona se totiž skládá z počtu lidí, kteří přijdou na úřad práce v daném měsíci a z lidí, kteří tam byli třeba rok, dva a odešli. A jsou ekonometrické modely, které to poměrně dobře předvídají. Bohužel ty ekonometrické modely nedokáží předpovědět ty ekonomické kořeny těch věcí, ani to, co se stane za půl roku nebo rok.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Názor Josefa Středuly, předsedy Odborového svazu KOVO?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Je nutno říct, že jedna věc je procento. Druhá věc je, kolik nově evidovaných se objevilo v evidenci úřadu práce. A to je číslo nebývalé. Je to 56 tisíc 687 osob, což znamená, že to propouštění je skutečně obrovité. To, co řekl pan docent, je zřejmé. Lidé z různých důvodů končí "pobyt" v evidenci úřadu práce. Ale v tomto případě se jedná zejména o tu dynamiku těch čísel. A jak řekl pan docent, toto období v běžném roce, myslím tím v roce, kdy krize není nebo dosud nebyla, tak to bylo období, kdy se snižoval počet nezaměstnaných. A evidence se vyprazdňovaly. Ale bohužel toto období je signálem, že dochází k dalšímu pokračování dynamiky v počtu těch lidí, kteří se nově zaevidovávají. A to je to nejhorší číslo. A problém je v tom, že naše informace, které jsou z té podnikové sféry a neobjeví se dosud ve statistikách, ty se objeví přibližně za 3 měsíce plus asi jeden měsíc, to je důvody výpovědní lhůta, plus případně ten jeden měsíc, kde se dá hovořit, že se to ještě neobjeví. A to jsou velmi varovná čísla. Například jsou firmy, které dneska již oznámily, že budou do konce roku propouštět například 500 lidí. Další 170 lidí. A to jsou třeba místa, kde bude velký problém s tím, aby lidé sehnali jakékoliv nové zaměstnání. Takže v žádném případě se nedá hovořit o tom, že by stav byl něčím uklidňující.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Já ještě přidám, s dovolením, jeden názor. Například server aktuálně.cz uvedl názor analytika Radomíra Janáče s tím, že nezaměstnanost se vyvíjí vůči celkové hospodářské aktivitě se zpožděním, se tam psalo. Tak tento odborník předpokládá, že míra nezaměstnanosti dosáhne v České republice vrcholu na přelomu prvního a druhého čtvrtletí roku 2010. A že se dá čekat její zvýšení až na 9 procent. A existují ještě skeptičtější odhady, které hovoří o 10 procentech. To je otázka nejprve pro ekonoma Daniela Münicha z CERGE-EI. Jak vy předpovídáte, že se zvýší ta nezaměstnanost? Jaké číslo reálné v tuto chvíli máte na mysli takové nejvyšší?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Já nejsem nějaký velký vizionář, abych vám tady předpověděl s pravděpodobností velkou, jak to dopadne. Ono to, jak to dopadne, závisí na vývoji za hranicemi České republiky, jak ta krize bude pokračovat. Je možné, že už jsou někde uvnitř ekonomiky zákl..., té celosvětové, základy budoucího růstu a příští rok skutečně růst nezaměstnanosti se zastaví. Ale můžeme se dočkat dalších jaksi negativních vln a následně dlouhodobé stagnace. Takže velice pravděpodobně nezaměstnanost se bude blížit 10 procentům ke konci roku, někde mezi 9, 10. Připomínám, že se nám na trh práce vlastně začínají dostávat absolventi škol, to je obrovská vlna. A to jsou ti nejvíce postižení, ti, kteří nebudou přijati do svého prvního zaměstnání tento rok. A to bude poměrně velký počet, který nás přiblíží k těm 10 procentům. A co bude příští rok, já se neodvažuji odhadovat.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano. O tom, jaké potíže již v tuto chvíli mají absolventi například vysokých škol, kdy se hovoří o tom, že se lépe dají zaměstnat lidé s praxí než bez praxe, o tom také budeme mluvit za chvíli. Ale samozřejmě ptám se Josefa Středuly na podobnou, nebo stejnou otázku. Vy máte jistě také své prognostiky, samozřejmě vím, že to je takové neuchopitelné, ale lidé si rádi poslechnou, jaká čísla předpovídáte, že budou, ohledně nezaměstnanosti?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Rád bych posluchačům sdělil jakékoliv pozitivnější očekávání než ty, které se kolem nás šíří. Ale bohužel musím říct, že očekáváme zejména v druhém a třetím čtvrtletí, a jak už řekl pan docent, pokud nedojde ke změně poptávky, tak může dojít k naprosto drastické situaci. Protože je před námi léto, o kterém se již běžně ví v obchodní praxi, že toto léto, každé léto jako takové, ponížují obchodní

případy. A opravdu se redukuje na velmi nízká čísla. Jenomže my máme už signály, že mnoho firem již přerušuje práci. Dokonce v červnu už máme i případy firem, které přerušily práci již na celý červen. A to je přitom v běžném obchodním roce velmi dobrý měsíc. Takže my se obáváme toho, že po tomto létě dojde k situaci, že řada firem bude prakticky bez cash flow a může se stát, že období září a října bude ve znamení mnoha nových konkurzních případů a zastavení firem. Ale co jsou nejhroší případy, a které lidé vnímají úplně nejhůře je, pokud dochází k přesunům výroby a například k přesunu výroby do zemí, které by třeba z ekonomického hlediska být vůbec neměly. Jako je Spolková republika, či Rakousko.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Prosím doplnění, Daniel MÜNICH.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Já bych zase doplnil. Oba jsme trochu postrašili posluchače. Ale měli bychom dodat, že míra nezaměstnanosti v České republice patří jedna z nejnižších v Evropské unii. Skutečně. A je to tempo nárůstu, přestože na naše historické poměry vysoké, patří i jedno to tempo k nejnižším. Takže jsme ještě daleko nějaké velké katastrofě. Vždyť si vzpomeňme, kdy byla nezaměstnanost 7,9. To bylo v dobách, kdy ekonomika dobře rostla, před 4, 5 lety, já si dokážu takhle od boku střílet.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Ale byly to lokální nezaměstnanost České republiky z titulu dohánění určitého vývoje. Ale teď je ten problém, že ta, ten ekonomický vývoj je ve všech zemích bez rozdílu takřka. A jsou jenom výjimečné země. Takže ten problém toho, zda se to dá nějak rychle spravit, je prakticky nedo..., v nedohlednu. A teď se jedná o to, co přijde, co bude, jak budou zarea..., v jakém stavu bude Spolková republika, v jakém Spojené státy a další země. A to, já se obávám, že teď dochází k tomu úplně největšímu a nejnebezpečnějšímu vývoji.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pan Josef Středula si vzal slovo. Já v zásadě proti tomu nic nemám, já jsem ráda, když na sebe budete reagovat a rozhodně spolu nemusíte souhlasit. Reakce pana Daniela Münicha, můžete uvést nějaké, jednak tedy odpovědi na to, co řekl pan Středula, a také přidat nějaké údaje ze zahraničí, proč třeba si v té míře nezaměstnanosti stojíme tak, jak si stojíme a nejsme na tom hůře či lépe?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak, první poznámka je, že před těmi několika lety jsme si za to víceméně mohli sami, za tu vysokou nezaměstnanost. Kdežto dneska prostě k tomu přicházíme jak slepý k houslím ze zahraničí. A nezbyvá, než ty dopady tlumit, nějakým způsobem se snažit se rozprostřít jak v čase, tak napříč, napříč tou ekonomikou, aby to neunesli přesně jenom ty soustředěné firmy, ta odvětví a jednotlivci. Ale nějak, aby tady byla vzájemná pomoc. A ta druhá vaše otázka směřovala na zahraničí.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Jestli byste mohl přidat, ano, nějaké informace konkrétní, o výši nezaměstnanosti z okolních zemí? A říci, proč jsme na 7,9 procenta, a ne třeba výše?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Takže malinké proškolení. Ten údaj 7,9 pochází z úřadu práce, to je takzvaná registrovaná nezaměstnanost. Ale mezinárodně se srovnává takzvaná obecná míra nezaměstnanosti, kterou zjišťují agentury, které, nebo statistické úřady, které chodí do domácností. Náhodně vybraných, a tam se ptají lidí, co v dané chvíli dělají. Tuto míru nezaměstnanosti prezentuje Eurostat s jistým zpožděním, takže máme údaje za duben, to srovnání, které teď budu říkat, je za duben. To číslo pro Českou republiku té obecné míry nezaměstnanosti je 5,7. No je nižší, než z těch úřadů práce, tam jsou metodické rozdíly. A to je šestá nejnižší v Evropské unii, pod náma je jenom Holandsko, Rakousko, Kypr, Dánsko a Slovinsko. A máme, průměr evropský sedmadvacítka je 8,6, to znamená, jestli dobře počítám, 5,7 - 8,6, to je o dva procentní body. A existuje 6 nebo 7 zemí, které mají nezaměstnanost vyšší než 10 procent již dneska. A ty nárůsty opět z těchto dat ukazují, že byly dvojnásobně rychlejší než v České republice. To jen tak pro srovnání, kde jsme a kam se pohybujeme.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

A ještě doplňující otázka před telefonátem, který je již připojen do studia Českého rozhlasu 6. Rozumějí lidé, kteří nedisponují ekonomickým vzděláním, co to vychází za údaje o té nezaměstnanosti z ministerstva práce a sociálních věcí? Mají představu, jak se měří v Evropě, nebo myslíte, že není potřeba, aby řadoví občané byli takto informováni?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Je dobré vědět tyto základní věci, aby člověk věděl, co čte v novinách. Ten údaj 7,9 je údaj z úřadu práce a zahrnuje úplně všechny nezaměstnané, kteří se zaregistrovali. Skutečnost je taková, že někteří lidé, kteří ztratili práci, na ten úřad práce vůbec nejdou. Buďto si hledají práci sami, anebo zůstanou doma a zanevrou na okolní svět. Anebo pak jsou lidé, kteří na úřad práce dojdou, práci mají, dělají něco v kůlně, prodávají to, nebo dělají v restauraci, to je přesný opak, proto z těchto důvodů se ty dva údaje liší. Někdy více, někdy méně.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano. O kultuře nezaměstnanosti, o přístupu Čechů, jak ji v individuálních situacích řeší, na to bych se také ráda podívala o něco později. V tuto chvíli máme v telefonickém spojení dokonce ze zahraničí pana senátora Milana Štěch, zvoleného za ČSSD, místopředsedu Senátu a také předsedu Českomoravské konfederace odborových svazů. Slyšíme se dobře? Já vás zdravím, dobrý večer.

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

Dobrý večer. Já zatím jsem tady v Česku, do zahraničí odjíždím až zítra ráno.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dobře. Tak vás zdravím do České republiky. Chtěla bych znát váš názor a co si myslíte o těch údajích o nezaměstnanosti, o tom, že se nezvýšil počet nezaměstnaných v květnu v České republice? Znamená to tedy, že krize polevuje?

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

Myslím si, že to vůbec neznamená, že krize polevuje. Já mám obavu, že existuje něco, co bych nazval velice možná podivně, ale je to tak, to je skrytá nezaměstnanost. Zejména v podobě toho, že v řadě firem se pracuje na zkrácené úvazky, 3, 4 dny v týdnu. Nebo kratší fond pracovní doby. A zejména se to odráží v poklesu výběru zdravotního a sociálního pojištění a když si vezmeme v potaz, že zejména

firmy, které pracují v oblasti kovoprůmyslu a výroby spotřebního zboží mají pokles zakázkový náplně mezi 20 až 40 procenty, tak je zřejmé, že firmy ještě tu zaměstnanost do určité míry drží, protože si uvědomují, že třeba před rokem těžko sháněly zejména kvalifikované zaměstnance. Ale může se stát, že ve třetím čtvrtletí, pokud se nezlepší zakázková náplň, nám začne nezaměstnanost bohužel znovu poměrně rychle narůstat.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano, já doufám, že máte na České rozhlas 6 Studio STOP chvíli času, protože váš pan kolega Josef Středula už si tady píše a chce jistě něco doplnit. Stejně tak vyzývám ekonoma Daniela Münicha, můžete na sebe reagovat. Jinak připojuji další otázky já. Tak, pane Středulo, bylo to tak zásadní, nebo jsem se domnívala špatně, že to je k věci?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Ta situa..., ta situace je ještě horší. Ty poklesy zakázek jsou dokonce o 50 až 70 procent a jsou případy, kdy to překračuje i tuto hranici. A když bylo řečeno skryté nezaměstnanosti, já osobně vím o přibližně 3000 pracovních příležitostech, kde zaměstnavatelé zneužívají dávek v nezaměstnanosti způsobem, kde dají lidem takzvaně vybrat. Lidi pošlou na úřad práce, zároveň je ale zaměstnávají, takže jimi vlastně si dotují svou výrobu tím, že lidi dostávají dávky v nezaměstnanosti, k tomu jim to vylepšují, takzvaně vylepšují, dávkami, kterým se říká dohoda o provedení práce do 4000 korun. A k čemu dochází? V podstatě si podnik nechává státem dotovat svou výrobu a považuju to za jednu z nejhorších věcí, která se v poslední době objevila. Protože důsledek takovýchto kroků, pokud by dosáhl velké podpory ze strany podniků, tak by mohlo znamenat také zlikvidování dávek, mohlo by to způsobit krach sociálních systémů, něco podobného, co řekl pan předseda Štěch.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Prosím, ale buďte konkrétní. O které firmy se jedná, které toto dělají? Když jste vznesl takové obvinění.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

My jsme, my jsme tuto záležitost již informovali ministerstvo práce a sociálních věcí. Budeme jednat s ministerstvem financí. Jedna z těch firem dokonce tento model zveřejnila, i když neřekla, že lidem budou v nezaměstnanosti, to je skupina firem, která si říká Z-Group, podnikatele Zdeňka Zemka, a co se týká té další firmy, tak jsou informováni zodpovědní pracovníci, jak už jsem řekl, oba ministři a budeme informovat i na tripartitě budeme žádat, aby bylo skutečně přijato opatření. Protože takovýmto způsobem zneužívat dávky, v tomto případě v nezaměstnanosti, tak potom je pravdou, že dochází k tomu, že jsou takzvaně nezaměstnaní, a ono to ve skutečnosti není pravda.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Souhlasí místopředseda Milan Štěch a předseda Českomoravské konfederace odborových svazů?

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

To je jedna z forem zneužívání krize. My jsme před necelým měsícem, 16. května proti tomu demonstrovali, protože takové případy už se objevovaly. A bohužel zase jsou ještě další případy, šéf se snaží zaměstnavatele zneužít, toho tlaku, který vzniká na pracovním trhu k tomu, aby lidé dělali za menší peníze, nebo aby například dělali načerno. A to si myslím, že by tedy poškozovalo ty slušné zaměstnavatele. Samozřejmě poškodilo by to ty zaměstnance. A také by to ohrožovalo právě ty veřejné systémy, ať daňové, nebo sociálního, zdravotního pojištění ve větším propadu výběru těchto,

těchto daní a pojištění než samotná jaksi situace přináší. Ale jinak si myslím, že vyhráno není. Světlo na konci tunelu ještě nevidíme. Právě ta zakázková náplň, která v průměru v tom zpracovatelském průmyslu je propad asi 30 procent, a jsou případy, jak říkal kolega Středula, i 70 procent. Ta se zatím nelepší a mám, mám skutečně vážné obavy, že v tom třetím čtvrtletí řada zaměstnavatelů prostě řekne, já už dál nebudu zaměstnance držet, já prostě už musím ty stavy snížit. A to by potom byl velký, velký problém, protože skutečně nabídka nových pracovních míst není a nějaké vytváření nových míst v oblasti služeb nebo drobného podnikání v době hospodářské krize je velice obtížné. Protože lidé se bojí nějak utrácet víc než si jaksí zvykli a než si můžou dovolit. A tudíž ta ekonomika jde spíše pořád jako spíš ke dnu než, než by byla nějaká naděje na oživení. Pokud se to neoživí v Americe a v západní Evropě, vzhledem k tomu, že ta krize k nám je převážně dovezena, tak nemůžeme bohužel čekat nějaký podstatný zlepšení v naší, v naší zemi.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pane Danieli Münichu, souhlasíte, že krize je k nám dovezena a vnímáte také, že zaměstnavatelé zneužívají ta protikrizová opatření proti zaměstnancům v takové míře, jako zde pánové hovořili?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak, já nevím, kolik bylo řečeno o té míře. Kolega tady říkal, že zná případy. Já neznám ty případy, ale to neznamena, že to neexistuje. V každém systému, kde stát se snaží nějakým způsobem pomáhat, je nebezpečí, že někdo najde cestu, jak to bude zneužívat. Pak je potřeba najít ten problém a odstranit ho, případně potrestat ty, kteří si to dop..., zneužívání dopouštěli. Možná, co bych okomentoval. Na začátku pan Středula zmínil, že je tady skrytá nezaměstnanost zkrácením pracovních úvazků. Ono to trochu vyznělo negativně, že to je špatně. Ale nakonec vlastně vyplynulo, že je to zdaleka ještě ta dobrá varianta, kdy lidé stále tu práci mají, možná i snižování mezd je lepší než skončit na úřadu práce, když se firma zavře. Ty firmy skutečně čelí téměř okamžitému poklesu poptávky a prodeji zboží. A jsou postaveny, představeny před naprosto zásadní rozhodnutí, jak tu situaci vyřešit. A mzdy se musí platit každý měsíc pořád dál. A je to obrovské dilema.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano. Já jsem ráda, že jste to zdůraznil, protože máte pravdu, že to o té skryté nezaměstnanosti a o zkrácených úvazcích vyznělo poněkud skepticky. A dá se říci, že je lepší mít nějakou práci než nemít vůbec žádnou. Josef Středula.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

To se dobře říká, mít zkrácený úvazek. Ale Česká republika je jedna z mála zemí, která nekoná ty kroky, aby pomohla těm podnikům v té krizi. Řeknu příklad. Německo nebo Slovensko již má zaveden systém, ono se používá pro to zkrácený název Kurtzarbeit. Je to režim, kdy firmy nemohou za tu situaci, doloží podklady a stát je ochoten v zájmu ekonomiky, v zájmu udržení HDP, v zájmu oběhu zboží a podpoří ty firmy například tou cestou, že firma platí zaměstnancům 60 procent mzdy, třeba jeden den v týdnu, ale stát doplácí například 20 procent, včetně zdravotního a sociálního pojištění. Čímž dojde k tomu efektu, že lidé sice mají, a to je v pořádku, když dojde k určitému snížení té mzdy, ale v tomto případě v České republice dochází dokonce ke snížení mzdy ve výši 25 až 45 procent. Tou formou, že jedna firma, která má svou mateřskou společnost ve Spolkové republice Německo, v České republice zaměstnává v jednom regionu až 6,5 tisíce zaměstnanců, tak zaměstnanci této firmy v Německu budou, mají příjem zabezpečen na úrovni 93 procent svého průměru předchozího. S tou podporou státu. Ale česká firma, ta učinila to, respektive ta její česká pobočka, že řekla zaměstnancům, že mají pouze dvě, na výběr 2 varianty. Buďto budou nezaměstnaní, nebo přistoupí na jejich model. A to je zkrácení pracovního týdne o 1 den. Samozřejmě se snížením mzdy. Takže to je 20 procent, plus na tarifní složky mzdy. Takže k čemu dojde? Ten český zaměstnanec té stejné firmy

má o 25 procent nižší příjem, ale ten jeho kolega ve Spolkové republice o 7 procent. A dochází k velkému problému, protože ta česká ekonomika se vlastně ještě druhotně zastaví ještě jednou. A to je v té snížené spotřebě obyvatelstva. Přitom podíl spotřeby obyvatelstva na hrubém domácím produktu činí přibližně jednu třetinu.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Daniel MÜNICH, prosím, můžete okomentovat. Vy zase řeknete, že ty konkrétní případy možná neznáte, ale spíš celkově. Myslíte si, že ta protikrizová opatření jsou u nás využívána takto nevstřícně vůči těm zaměstnancům?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak, máme zde program, kdy stát připlácí na vzdělávání zaměstnanců, kteří mají více času na to, protože není tolik práce. Program ministerstva práce v několika variantách existuje samozřejmě. Výsledky a efektivita toho programu zatím nebyly vyhodnoceny, prostě proto, že to běží strašně krátkou dobu. Já osobně bych byl k tomu německému modelu skeptický a řeknu proč. Za prvé, aby to bylo dobře uděláno, je to administrativně náročné. Vy jste říkala, že někdo musí sepsat důvody, oprávněné důvody a někdo musí posoudit, jestli ta firma skutečně je v těch problémech. To musí dělat samozřejmě nějaké komise, musí pro to být podkladové materiály. A takový systém samozřejmě hrozí, že bude zneužitý. Že tam bude korupce. To je první věc, kterou tam každý člověk uvidí. A v konečném důsledku to stojí peníze. A ty peníze státního rozpočtu, a víme, v jakých problémech státní finance jsou, a toto je víceméně plošné opatření, které by se týkalo v podstatě všech firem v tom sektoru zpracovatelského průmyslu. A já si nedokážu představit, že by to ten státní rozpočet unesl.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Reakce Milana Štěcha, který nás poslouchá po telefonní lince?

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

Tak, co se týká těch zkrácených úvazků, tak ono je, on je velký rozdíl, jestli je používáte tehdy, když ti lidé, ti zaměstnanci to chtějí. To je například případ tolik té západní Evropy v minulosti, zejména země Beneluxu, kde převážně ženy, nebo velká část žen pracuje na zkrácené úvazky, protože to té rodině vyhovuje. A příjem manžela a té ženy dohromady dobře uživí rodinu. Něco jiného je u nás. U nás o ty úvazky zkrácený příliš zájem nebyl, ani na straně zaměstnavatelů, ani zaměstnanců. A ze strany zaměstnanců proto, že ten snížený příjem třeba té ženy, je velký výpadek v rodinných rozpočtech. A teď kon ale jsou lidé nucený ty zkrácený úvazky dělat. A já souhlasím s tím, že je lepší pracovat, příklad, 32 hodin v týdnu než nepracovat vůbec. Ale je to zásah do těch rodinných rozpočtů negativně, když si uvědomíme, že 45 procent českých rodin žije z měsíce do měsíce svého příjmu, že nemá prakticky žádné rezervy, tak jsou to skutečně vážné problémy a proto my nemůžeme souhlasit bez jaksi mrknutí oka s tím, že se k tomu bude plošně přistupovat. To, co říkal kolega Štředula, v západní Evropě se používají jiné metody. A víte, on ten Kurtzarbeit, ona je to pojistka, kdybysme se řídili v životě jenom těmi ekonomickými pravidly, jenom těmi ekonomickými teoriemi a poučkami, tak se na tom světě pomalu by nenechalo ani žít. Já si myslím, že se to musí posuzovat i z toho pohledu lidskýho. A ten Kurtzarbeit v Německu se osvědčil. Je to taková pojistka právě pro ty horší doby. A vychází to z toho, že Německo má větší daňovou solidaritu. V Německu je větší progresivní zdanění, je tam samozřejmě větší zdanění právnických, právnických osob a Německo má, jestli se nepletu, asi o 5 procent větší daňovou kvótu, konsolidovanou, sdruženou, než máme my. A taky ten stát je tam na takovéto případy, na takovéto krize lépe připraven. A to není jenom Německo, to je celá západní, západní Evropa. Takže nízké daně samozřejmě je výhodné, zejména pro ty, co je mají, co je mají nejnižší. Ale na druhou stranu, když potom přijdou vážné problémy, tak ten stát má poměrně už manévrovací prostor. My si buď musíme vybrat, že půjdeme cestou třeba tý Skandinávie, anebo

půjdeme cestou Pobaltských zemí a, a nebudeme mít potom ty prostředky v těch veřejných zdrojích na to, abysme ty situace řešili. Já jsem teda přívrženec té cesty skandinávských zemí.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Daniel MÜNICH.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Jenom poznámku. Já si myslím, že žádný doklad o tom, že to dobře v Německu funguje, neexistuje. Já můžu uvést tu nezaměstnanost, která tam je o 2,5 procentní body vyšší. Samozřejmě to není důkaz toho, že tam ten, opatření, o kterém byla řeč, funguje nebo nefunguje. Ale myslím si, že nebyl čas na to vyhodnotit, že to funguje.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dávám ještě příležitost Josefu Středulovi. Můžete také doplnit. Vy byste byl tedy také pro tu cestu toho skandinávského modelu? Jak říkal váš pan kolega Milan Štěch.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Myslím si, že Česká republika se dostává do toho, že konečně to bude seriózně diskutovat. To, jakou cestou se Česká republika v těch dnech příštích vydá. Myslím si, že je to naprosto zřejmé. Nebo alespoň doufám, že je to zřejmé. Protože nejhorší při diskusích o tom, jaká má být míra zdanění, kolik se má platit, z čeho se má platit, kdo má platit, zda ten, co má méně má platit více než ten, co má nejvíc, což v České republice je pravdou, co se procentní sazby týká, tak do té chvíle by bylo také dobře, aby vůbec spolu všichni diskutovali. To si myslím, že se tady pozapomnělo. A doufám, že vláda v tomto složení to učiní, že bude diskutovat se všemi partnery, kteří jsou ochotni něco přinést. Já, co mám nejméně rád je to, pokud se soustředíme na hledání toho, jak to nejde. Mohu říct, že informace třeba o tom Kurtzarbeitu, trvalo 24 hodin, aby byly k dispozici se vším všudy. Stačilo oslovit Výzkumný ústav práce a sociálních věcí a informace byly. Jde jenom o to, jestli jsme připraveni hledat jiná řešení, která zatím nebyly akceptována. Ale když řeknu tu, to porovnání mezi tím modelem německým a tím modelem českým. Ten český model, který ty firmy vymyslely, je paradoxně ještě pravděpodobně v souladu se zákonem. Neboli ten stát to přijde daleko draž, asi trojnásobně draž, než kdyby zavedl tu, legální způsob toho připlacení zaměstnavatelům, aby se udržely ty stálá pracovní místa. Protože to, co se děje u nás znamená, že my potom musíme učinit jiné rozhodnutí, odbory, netajit ty firmy, ve kterých to zavedla a říct, tak a běžte touto cestou, ale důsledek je jasný. Je naprosté vybrání státní pokladny se všemi důsledky, které z toho jsou. To znamená včetně toho největšího nebezpečí, a to je v podstatě krachu veřejných financí. Ale to, to si odbory v žádném případě nepřejí. Takže proto my chceme diskutovat opravdu seriózně, protože tady těch cest zas tolik není.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Oslovím ještě Milana Štěcha. Samozřejmě můžete doplnit a poprosím vás o závěrečné shrnutí, co by přispělo ke zlepšení té situace v oblasti nezaměstnanosti, aby to číslo nestoupalo, a aby všechny strany byly spokojeny, když to tak řeknu? Přitom víme, že samozřejmě něčeho takového není možné dosáhnout.

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

Jak už jsme se shodli asi, ta krize je z velké části dovezena. Já si myslím, že je velice nutný, aby se v rámci globálního hospodářství a státního příspěví Evropské unie, skutečně dobře a odpovědně

vyhodnotily ty příčiny a hledaly se prostředky k tomu, aby se taková krize nemohla opakovat. Já tu cestu vidím v těch závěrech, který byly přijaty 2. dubna na jednání G 20 v Londýně. A to беру jako prioritní. A když se podíváte na naše stránky www.cmkos.cz, tam je perfektní analýza našich makroekonomů, kde vidíme ty příčiny. Protože v těch posledních 20 letech se na západě, v Americe, ale i v západní Evropě v řadě zemí, začaly reálně propadat příjmy, mzdy, zejména zaměstnanců. Na druhou stranu násobně vzrostly zisky zejména nadnárodních společností a velkých finančních skupin. Zvýšila se nabídka zboží a služeb, ale lidé na to neměli finanční prostředky, aby si to dopřáli, tak čím dál víc si brali úvěry, k čemuž byli i sdělovacími prostředky vyzýváni, i dneska v naší televizi, já jsem tvoje bezúročná půjčka a pořád dokola. Takže to je velký rozpor, který je potřeba odstranit, aby skutečně ty zaměstnanci, střední třída i důchodci měli kupní sílu, která odpovídá vývoji té společnosti. Abysme se pořád nestrašili, že nás, já nevím, Číňani a Indové prostě předeženou, abysme šli tou cestou, kterou šla západní Evropa minulých 50 let minulého století. To znamená toho sociálně tržního hospodářství. To si myslím, že je ta, to poučení z této krize. A jinak, co se týká naší země, já si myslím, že v současné době je potřeba, aby se stát, ale i kraje a obce staly většími investory, to znamená, aby více investovaly do toho, kde máme ještě velké rezervy, to je infrastruktura, občanská vybavenost, protože lidé chtějí pracovat, my nechceme žít ze sociálních dávek, ale tu práci je potřeba nám nabídnout. A já si myslím, že teďkon by prostě měly dobře fungovat právě ty veřejné zdroje. Byť je jich málo a mně je líto, že předchozí vláda tak prudce snížila některé ty daně. A takové ty teoretické přístupy, že nízké daně znamenají prosperitu, vidíme, jak to dneska vypadá například v Pobaltských zemích, jak to vypadá v Irsku. Velké propady a státy, s odpuštěním, jsou nahé, nemají, nemají prostředky na to, aby pomohly situaci změnit.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Myslíte si, že za současné vlády, která v neděli získala důvěru Poslanecké sněmovny, tedy úřednické vlády Jana Fischera, že se může něco zlepšit, co se týče protikrizových opatření?

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

Přeji si, aby tato vláda, také už jsme ji přes tripartitu vyzvali, provedla skutečně objektivní, ideologicky nepředjaté vyhodnocení příčin té krize z pohledu České republiky a možností jejích zmírnění. A aby ty politické reprezentace, které vzejdou z těch budoucích nadcházejících podzimních voleb skutečně na základě těchto odborných materiálů hledaly takové cesty pro naši zemi, které budou, bych řekl, zmírňovat takovéto případné, případné krize. A taky Česká republika, byť jsme malá země, zejména v rámci Evropské unie, by měla přispět k tomu, abysme skutečně pomohli také řešit tu globální krizi tak, aby se už neopakovala. Protože pokud se nepoučíme z té krize, může tu být ještě v daleko horší podobě za několik let zpět. A potom už by to nemuselo dopadnout dobře.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Já vám děkuji za to, že jste si našel čas pro Český rozhlas 6. Na shledanou.

Milan ŠTĚCH, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, senátor /ČSSD/

Děkuji za pozvání, na shledanou.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Slyšeli jste živý vstup s místopředsedou Senátu Parlamentu České republiky Milanem Štěchem, který je předsedou Českomoravské konfederace odborových svazů. Já posluchačům Českého rozhlasu 6 připomínám, že se bavíme o příčinách nezaměstnanosti, o stavu krize v České republice. Hovořím s pány ekonomem z CERGE-EI Danielem Münichem a s předsedou Odborového svazu KOVO Josefem Štědulou. Z úst Milana Štěcha zazněla poznámka, že se nedostatečně vyhodnotily příčiny krize. To je

otázka pro Daniela Münicha. Souhlasíte s tím? Případně samozřejmě můžete reagovat na ta protikrizová opatření.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

No, já si osobně myslím, že je úplně jedno, jestli se v Čechách budeme zabývat příčinami krize nebo ne. Oni se mnohem fundovanější lidé ve světě, v zahraničí zabývají těmi příčinami a my zcela jasně víme, jak na nás ty věci dopadly a proč máme tu krizi u nás. Ten zbytek my neobjevíme ty příčiny krize. A co bych chtěl říct. Krize prostě budou čas od času přicházet, budou mít různý charakter. A je velice pravděpodobné, že ta krize, která přijde příště, za 10, za 20 let, bude jiného charakteru a přijde ze strany, z které to opět málokdo bude očekávat. Ono zpátky je dobré jako být vítězem po bitvě. Ale předem ne, jako málokdo předvídal, že to přijde z tohoto směru a tak strašně rychle.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Josef Středula. Myslíte si, že na tu další krizi můžeme být lépe připraveni?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Pane docente, já bych chtěl reagovat na to, co jste teď řekl. Víte, máme asi smůlu, nebo osobně mám smůlu, že jsem byl při jednáních, kdy, a byla to tripartita v dubnu roku 2008 a následně v květnu, kdy Českomoravská konfederace odborových svazů právě zmíněnými studii důvěrnou cestou varovala českou vládu a poslala české vládě tuto studii, kde hrozí, že přichází do České republiky krize nebyvalých rozměrů. Česká republika, to se psal duben roku 2008. V září roku 2008 a v říjnu jsme spolu se zaměstnavateli varovali, že čísla, které udávají čeští politici, jsou naprosto do nebe volajícím nesmyslem. Ne, oni si trvali na svém. Neboli my jsme strávili dobrých 5 až 6 měsíců tím, že jsme přesvědčovali nepřesvědčitelné, že jsme říkali, že krize se nás netýká. Místo toho, abysme hledali způsoby na zmírnění krize, nemyslím na zmírnění krize celosvětové, na to Česká republika v žádném případě nemá, ale na přípravu těch ochranných opatření na to, aby ten dopad v té podnikové sféře i lidem, kteří to potřebují, protože ne každý má naspořeno tolik, aby v klidu přežil, abychom nastartovali ty procesy. A to byl právě ten největší problém. Že čekali jsme do ledna, do února roku 2009 na první reakci ze strany vlády, a to ještě s nástroji, které ne ve všech směrech pomohly těm firmám.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dobře. Jestli tomu dobře rozumím, tak vy si myslíte, že bývalá vláda premiéra Mirka Topolánka jednoznačně zaspala, že se ta situace začala řešit pozdě. To je výzva pro ekonomu Daniela Münicha. Prosím o reakci a případně o připojení názoru, jestli ta Národní ekonomická rada vlády, která byla ustanovena právě proto, aby řešila krizi, nebo navrhovala opatření, která by měly krizi zmírnit, tak jestli třeba nezafungovala?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Já jsem teď pochopil, jak to vlastně míníte. My si nakonec jaksi notujeme, nebo spolu souhlasíme. Protože loni tou, o té, v té době, o které hovoříte, duben, květen 2008 ve světě bylo jasné, že ta krize je zásadní, že je rychlá. A bylo jasné, že nás zasáhne. A to, že vláda nějakým způsobem nereflektovala tuto skutečnost, nebo se tvářila aspoň, že teda všechno je mnohem lepší než vypadá, to je věc politická, to bylo nějaké rozhodnutí vědomé, nebo nevědomé té vlády. Já to spíš se na to dívám z toho akademického pohledu. A tehdy bylo všechno jasné. Nebylo to jasné před dvěma lety samozřejmě.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dobře, otázka pro Josefa Středulu. Můžeme být na tu příští krizi lépe připraveni?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Otázka, co myslíte příští krizí? Příští krize za desítku let je něco jiného než to, co nás ještě čeká. Tady právě ...

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Takže nemůžeme?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Já myslím, že můžeme. Ale musíme teď hodně spěchat. A to, ten spěch nemyslím takový, aby byl překotný a udělali jsme víc chyb než dobrých rozhodnutí. Ale myslím si, že co určitě je důležité, aby opravdu všichni, jak spolu mluvili, tohle je akademická sféra, která, jak řekl pan docent, ví spoustu věcí, tak zaměstnavatelé, tak odbory, tak stejně vláda a Poslanecká sněmovna, protože v tu chvíli, kdy se najde alespoň jeden krok ke zmírnění, tak musí následovat poměrně rychlá cesta prostřednictvím zákonů v České republice. Protože pochopitelně spoustu věcí jde udělat, ale některé ne. Takže podle mého soudu ano, můžeme se připravit, protože jsou některé předpovědi, že tvar té křivky nebude mít V ani L, ale možná bude mít W nebo dokonce trojitě V. Neboli že dojde k oživení a opětovnému propadu, a možná ještě dalšímu oživení. Já bych byl samozřejmě nejraději, aby okamžitě přišlo oživení. Ale to bohužel v této chvíli a v této době je velmi nepravděpodobné.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano, vy máte na mysli to dvojitě V a jednoduché V, o kterém se hovořilo ústy guvernéra České národní banky Zdeňka Tůmy, který uvedl, že tato krize bude probíhat podle scénáře W. Bude mít tedy 2 krizové vlny. Tak možná, že by nám ty 2 vlny mohl lépe vysvětlit Daniel Münich. Kdy tedy přijde ta další, a jak tomu máme rozumět? A samozřejmě můžete doplnit.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Já se otevřeně přiznám, že jsem rozvíjel jinou myšlenku, takže jste mě překvapila touhle otázkou.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Prosím, tak rozvíňte svoji myšlenku a třeba dojde na W.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Protože se opakovaně upozornilo na to, že je potřeba být připraven. A tak bych chtěl připomenout, jaké 3 formy přípravy na tu příští krizi bychom měli mít na paměti. Ne dělat opatření na poslední chvíli, nějaké speciální programy. Především zdravé veřejné finance. Jasně se ukazuje, že země, které měly problémy již před krizí, tak v podstatě ta krize je jaksi dorazila.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Promiňte, my jsme neměli zdravé veřejné finance?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

My jsme, ještě jsme na tom nebyli tak špatně jako například Maďarsko. Ale už máme velké problémy a nesmíme dopustit, aby se ještě zhoršily. Protože ...

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano. Promiňte, já se ptám asi velice laicky, ale dovoluji mi to. Myslím, že ne všichni posluchači jsou erudovaní jako vy. V jaké oblasti jsme měli nemocné ty finance? Nějak zjednodušeně.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Když to řeknu zjednodušeně, ekonomika rostla v rozmezí 4 až 6 procent. A měli jsme nezanedbatelné deficity veřejných financí. Samozřejmě v okamžiku, kdy ekonomika klesne, jako růst na nulu, nebo klesá, obratem se dostáváme do obrovských deficitů a pak se až zběsile, bezhlavě musí krátit.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dobře. Ty další dva body?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Další dva je mít sociální síť. My ji máme, fungovala i v době růstu pro lidi, který prostě neměli štěstí ani v době růstu a považovali jsme ji za přijatelnou. V dané situaci ta stejná, ta samá síť slouží akorát většímu počtu lidí a je potřeba právě ty veřejné finance, aby byly schopné ufinancovat malý i velký počet lidí v té sociální síti, jednotlivce, celé rodiny i s jejich dětma. A pak je to schopnost přizpůsobit se změnám. Každá krize přináší nějakou změnu. Řada krizí vlastně nastartuje úplně nový proces vývoje. Je potřeba, aby ta ekonomika a jednotlivci byli schopní se adaptovat na ty změny. Změnit zaměstnání, změnit profesi, doučit se nové dovednosti, aby se firmy mohly zvětšovat, zmenšovat, zavírat, odevírat. Ale aby tady byla zároveň ta sociální síť, která zajistí, že ti lidé prostě nespádnou až, až na tu zem, říká se tomu flexi jistota, nebo flexsecurity.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Můžu, pokud dovolíte, se vrátit k tomu W, aby to nezapadlo. Jestli ta druhá vlna krize teprve přijde, nebo už je tady? Jak si to můžeme představit?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Já nevím. Teď přesně, jaké příčiny dvojitého V měl pan guvernér na mysli. Důležité je to, že v té první vlně ten dopad byl cílený. To byly, to byla ta odvětví, o kterých jste hovořila. Zpracovatelský průmysl. Když se člověk podívá na statistiky nezaměstnanosti, kdo jsou ti nově nezaměstnaní? Tak zjistí, že jsou to ti, kteří ještě nemají maturitu, ale nejsou to úplně ti nevzdělaní. Je to ta skupina s výučními listy, jejichž počet narostl až o 70 procent. Zatímco nezaměstnanost narostla o 30. O 33 za poslední rok. Takže to byl soustředěný dopad na tato 2, 3 odvětví. A v té druhé vlně už ta nese vlastně rozprostřený ten dopad na všechny, na všechna odvětví v podstatě. Přes ty složité ekonomické procesy.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano. Pojdme v těch závěrečných minutách hovořit především prakticky. Vy jste narazila na jednu myšlenku, která zazněla v úvodu. O tom, že v současné době i vysokoškoláci těžko shánějí práci. Bude to horší. A v současné době je zájem o vysokoškoláky, kteří mají nějakou praxi. Na co toto

ukazuje? Souvisí to s nezaměstnaností, s krizí, anebo je to jenom přirozený vývoj toho, že se navýšil počet lidí, kteří studují univerzitní vzdělání?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tam je to naprosto přirozený jev. Zaměstnanci, kteří nainvestovali spolu se zaměstnavateli do svého dalšího vzdělávání, do profesních schopností, jsou tak produktivní, že je škoda je propouštět jako první. A první jsou propouštěni lidé s nízkým vzděláním, kteří neakumulovali nic v podstatě, anebo nejsou najímání ti, kteří ještě nic nenaakumulovali. To jsou ty absolventi, to je naprosto standardní průběh.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano. Já, když dovolíte, tak připojím ještě nějaké konkrétnější údaje, čísla. 38 úřadů práce v České republice hlásí květnový nárůst počtu nezaměstnaných. 39 je jich úbytek. Například pro představu na Jindřichohradecku ubylo nezaměstnaných o 5,3 procenta, na Znojemsku o 5 procent, na Jesenicku o 7,3 procenta. Tak mě by ještě zajímalo, jak je to se sezónními pracemi? Jestli třeba v tom současném nezvýšení se počtu nezaměstnaných se objevilo právě to, že začínají sezónní práce? A jestli se bude i ve službách ta situace zhoršovat? I to by mohl vědět Josef Středula, omlouvám se.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

S těmi sezónními pracemi to také není bohužel růžové. Firmy skutečně nemají prostředky a i tam, kde třeba byly brigády, to je právě pro absolventy, či pro studenty, tak se ruší mnoho letních brigád. Nejsou prostě finanční prostředky. Protože ani do služeb nepřicházejí. Lidé si neobjednávají služby. A to můžeme vzít od ubytovacích služeb přes klasické služby, různé servisní a podobně. Takže oni vlastně nevyužívají té možnosti toho určitého objemu třeba studentů nebo lidí na trhu práce. S tím úbytkem, když jste hovořila o těch různých úřadech práce, on ten úbytek nemusí být vždy v tom, že jim klesl ten počet těch nezaměstnaných. Oni vyřadili z evidence. Což ještě neznamená, že ten člověk získal práci. Ten člověk také, jsou to i ti, co získali práci, ale jsou to i ti, kteří šli a propadli se do té sociální sítě, jak říkal pan docent. Další věc, když jste hovořila o tom, jak to je s tím získáním toho nového zaměstnání. Víte, ono tady v České republice, ale nejenom, platí, že pro zaměstnavatele by byl ideální zaměstnanec ten, který má 25 let, je bez závazků a má 35 let praxe. To si dělám opravdu legraci. Ale je to tak. Zkušenost je dneska velmi ceněna. A co je nejhorší pro absolventa je to, že on právě nedisponuje s tou zkušeností a s tou dovedností, která je z té praxe. A ten zaměstnavatel říká, než já bych si ho 5 let vyučoval, ale to už i tato doba je pryč, protože odcházejí lidé, kteří mají dlouholetou praxi a firmy potřebují tu novou krev. Je tady ještě 3 věci, co by mohla Česká republika, na co by se mohla soustředit podle mého soudu. Je to otázka přeměrování prostředků, které přicházejí z Evropské unie prostřednictvím takzvaných strukturálních fondů a Evropského sociálního fondu, to je obrovitý objem peněz ve výši v této chvíli přepočteně asi 700 miliard českých korun, který sice potřebuje část spolufinancování České republiky, ale tyto peníze mohou velmi pomoci, je to projektovou formou, například se využívá právě pro tu oblast těch dvou projektů ze strany ministerstva práce. Dále, měla by se Česká republika strategicky soustředit na oblast vzdělávání a vzdělanosti. Je to naprosto jednoznačné a obávám se, že jsme již pár let propásli. Ale v tomto případě rychle konat je dobře konat. Je to ve prospěch české ekonomiky. A třetí věc je soustředění na vědu a výzkum a aplikovanost vědy a výzkumu pro praktické užití. Například již tolik známé v České republice úspěchy v nanotechnologiích.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Dobře. Ale mě napadá zase velice bazální otázka. Najdou všichni ti vědci, výzkumníci a vzdělaní lidé práci, když ta pracovní místa nejsou? V takovýchto krizových situacích, jakou prožíváme?

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Ono v této chvíli je například pro Českou republiku je operační program věda a výzkum pro inovace, který je objemově v řádech takřka 100 miliard korun. A je možné je čerpat. A to je obrovská příležitost pro mnoho vysokých škol, vědeckých skupin, které by mohly, pokud předloží dobré projekty, získat tyto prostředky a právě užít i v této době této krize možnost zkoumat a přinášet nové věci, které pro to, pro tu praxi, až ta krize pomine, mohou být velmi cenné a velmi potřebné.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Otázka pro Daniela Münicha. Jak hodnotíte tato navržená opatření, přesměrování prostředků ze strukturálních fondů? Investice do vzdělání a vědy a výzkumu?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Já s nimi souhlasím, akorát je tam ten problém, že jsou středně až dlouhodobá. A ta krize, jestli je něčím specifická, tak je, jak je strašně rychlá. A proto bych možná se raději bavil o opatřeních, které skutečně je možno dělat hned během měsíce, nebo už několik měsíců mohla být jaksi tady a mohla fungovat. Zapomněli jsme zcela na úřady práce ...

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Která to jsou?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

To jsou existující zkušené instituce, zavedené, žádný zákon nepotřebujeme, všechno funguje. Akorát ta jejich kapacita pomáhat těm lidem, kteří ča..., řada z nich se stala nezaměstnanými poprvé v životě, je minimální. Oni dneska v podstatě jsou schopni zprocesovat to, aby ten člověk dostal ty, tu pomoc v nezaměstnanosti finanční. A formálně si zavedl nějaký vlastní akční plán zaměstnanosti. Ale ve skutečnosti ta pomoc je nulová, protože jsou přetíženy ty úřady. Ty by měly dýchat s nezaměstnaností ty úřady, to nefunguje. A druhá věc je absolventi. Oni, vidíme maturanty na ulicích, oni si dají trochu oddech a pak začnou hledat práci. A bylo by strašně nešťastné, kdyby jejich první zkušenost skončila na úřadu práce, nebo dokonce někde v šedé nebo černé ekonomice. A tam si myslím, že řada věcí se dá udělat. Někteří si můžou prodloužit jaksi tu kariéru vzdělávání, doplnit jazyky, můžou se přijmout více studentů vyšších odborných škol, nebo nějaké krátkodobé vzdělávání. To se dá udělat poměrně rychle, podle mého názoru může to dost pomoci na překonání právě toho příštího, řekněme, období roku od teď do příštího května.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Josef Středula. Je toto cesta ...

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

No, já souhlasím s těmato opatřeníma. Já bych byl nejradši, kdyby se daly další finanční prostředky do toho vzdělávání na úrovni podniků. Protože to je cílená věc, zvýší to vzdělanost i specifické dovednosti. Protože nejenom absolventi, kteří mají teď čerstvé vzdělání, kteří mají ty nejnovější dovednosti a znalosti, ale je tady obrovská skupina lidí, kteří jsou od toho pětadvacátého roku věku až po těch 63 a v budoucnu až 65, kteří nejsou připraveni, kteří se potácejí skutečně z měsíce na měsíc. Vemte v potaz, že 40 procent českého ekonomicky aktivního obyvatelstva žije skutečně z příjmů z měsíce na měsíc. A tam je potřeba, aby byly možno využít nějaké prostředky, ať už to je individuálně, tak přes tu podnikovou sféru. A když jste hovořil o těch úřadech práce, to je dlouholetý, dlouholetý

problém České republiky. Tam, kde je potřeba lidí, tam se nedostávají. Tam, kde jich není tolik potřeba, je jich neuvěřitelný přebytek. A to jsou potom takové problémové situace, kdy my žádáme nějaké aktivní opatření, ale to naráží na to, že to bohužel ti lidé, není to v jejich lidských silách to vůbec zvládnout, aby ten individuální přístup mohli realizovat. A po pravdě, úřad práce v okrese má velmi malý prostor k tomu, aby mohl nějak aktivně působit na tom trhu práce a třeba se nějak podílet dokonce na rozvoji i nějakých průmyslových, či servisních nějakých zařízení. Oni sice mají tu principiální snahu, ale bohužel musí splnit nejdříve úkoly, které jsou jim dány zákonem.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Poprosím o doplnění Daniela Münicha. A možná řekněte také, co si myslíte, že by lidé každý sám za sebe mohli v tuto chvíli dělat, pokud je jejich místo nějak ohroženo, anebo, anebo přímo už o práci přišli? Usmíváte se.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Jako odborník na nezaměstnanost si nemůžu stěžovat. Skutečně poptávky po mé práci je dost a dost. Ale snažím se vžít do situace sebe jako absolventa školy kdysi dávno, zpětně zkušenostním pohledem. A říkám si, že kdyby ta situace byla a já byl absolventem, tak bych šel něco dělat bez ohledu téměř na to, co za to dostanu. Asi bych doma usmlouval u rodičů, aby mě ještě ten rok možná živili. Protože ta pracovní zkušenost v dobré firmě je tak zásadní a tak důležitá pro celou další kariéru, že nějaký plat v prvních několika měsících není vůbec důležitý. Samozřejmě, pokud ta firma má, měla by za to zaplatit. Ale já bych byl dokonce ochoten prostě přijít do firmy a řekl bych, já tady budu u vás přes léto jenom za to, že prostě se budu moct dívat vám pod ruce a budu se dívat, jak se to dělá.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Jsme na konci dnešního vydání Studia STOP. Byl tady se mnou ekonom z CERGE-EI Daniel Münich a předseda Odborového svazu KOVO Josef Středula. Pánové, děkuji za návštěvu ve Studiu STOP. Těším se na příště.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Děkujem za pozvání, dobrou noc.

Josef STŘEDULA, předseda, Odborový svaz KOVO

Dobrou noc.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Za techniku děkuji Jaroslavě Tvrzníkové a Valérii Radsmanové a ze studia Českého rozhlasu 6 se na slyšenou těší a klidnou noc přeje Terezie Jirásková.